

NOTAT TIL RIGSRETTENS MEDLEMMER OM RIGSRETTENS SAMMENSÆTNING

1) Reglerne om Rigsrettens sammensætning.

Reglerne om, hvem der er medlemmer af Rigsretten, og om konsekvenserne af, at et medlem er forhindret i at deltage i en konkret sag på grund af lovligt forfald eller inhabilitet, findes i grundlovens § 59 og rigsretslovens § 2, § 5 og § 6. Det vil i det følgende blive forklaret, hvad disse regler går ud på.

2) Hvem er medlemmer af Rigsretten?

Rigsrettens medlemmer er de 15 anciennitetsmæssigt ældste højesteretsdommere og 15 personer, som vælges af Folketinget efter forholdstal for 6 år.

Ordningen med hensyn til Højesterets dommere er den, at det er de til enhver tid værende anciennitetsmæssigt 15 ældste dommere, som er medlemmer af Rigsretten. Når en højesteretsdommer fratræder stillingen som højesteretsdommer eller afgår ved døden inden sin fratræden, rykker den næste i rækken automatisk op som nyt medlem af Rigsretten.

Folketingets beslutning om at rejse rigsretssag mod fhv. udlændinge- og integrationsminister Inger Støjberg forhindrer ikke, at den næste højesteretsdommer i rækken rykker op, hvis der sker det, at en højesteretsdommer, som er medlem af Rigsretten, fratræder eller dør, efter at sagen er rejst.

Det betyder, at højesteretsdommer Kristian Korfits Nielsen indtræder som nyt medlem af Rigsretten pr. 1. maj 2021, hvor højesteretsdommer Jon Stokholm fratræder sin stilling som højesteretsdommer på grund af alder.

Hvis en højesteretsdommer, som er medlem af Rigsretten, fratræder stillingen som højesteretsdommer eller afgår ved døden, efter at rigsretssagen mod fhv. minister Inger Støjberg er indledt i retten, kan den højesteretsdommer, som rykker op som nyt medlem af Rigsretten, ikke deltage i rigsretssagen. Det skyldes den almindelige bestemmelse i retsplejeloven om, at ingen dommer kan deltage i afgørelsen af en sag, hvis ikke dommeren har overværet de mundtlige forhandlinger i deres helhed. Der sker i stedet det, at den af de folketingsvalgte dommere, som er valgt sidst, tillige udtræder, således at der til stadighed er lige mange højesteretsdommere og folketingsvalgte dommere, som deltager i sagen og dens pådømmelse.

Da rigsretssagen mod Inger Støjberg først forventes at blive indledt i retten efter den 1. maj 2021, er der intet til hinder for, at højesteretsdommer Kristian Korfits Nielsen deltager i rigsretssagen.

Folketinget har den 12. maj 2020 valgt 15 medlemmer af Rigsretten og stedfortrædere for medlemmerne for en periode på 6 år fra den 18. maj 2020. Valget er sket efter forholdstal i en bestemt rækkefølge, som fremgår af Folketingets brev af 11. januar 2021 til Højesteret.

Hvis et folketingsvalgt medlem må udtræde (se pkt. 3) eller afgår ved døden, inden rigsretssagen mod Inger Støjberg indledes i retten, indtræder medlemmets 1. stedfortræder som nyt medlem. Er 1. stedfortræder forhindret (se pkt. 3), indtræder 2. stedfortræder, og hvis også denne er forhindret,

udtræder den anciennitetsmæssigt yngste højesteretsdommer. Hvis et folketingsvalgt medlem udtræder eller dør, efter at rigsretssagen er indledt i retten, indtræder der ingen stedfortræder. I stedet udtræder tillige den anciennitetsmæssigt yngste højesteretsdommer.

3) Hvad er konsekvenserne af, at et medlem af Rigsretten er forhindret i at deltage i rigsretssagen på grund af lovligt forfald (f.eks. på grund af helbredsmæssige forhold) eller inhabilitet?

Hvis en højesteretsdommer, som er medlem af Rigsretten, er forhindret i at deltage i rigsretssagen mod Inger Støjberg på grund af lovligt forfald eller inhabilitet, kan højesteretsdommeren ikke erstattes af en anden højesteretsdommer (den næste i rækken). Det skyldes, at den højesteretsdommer, som er forhindret, stadig er medlem af Rigsretten, jf. grundlovens bestemmelse om, at de 15 anciennitetsmæssigt ældste dommere er medlemmer.

Højesteretsdommeren kan bare ikke være med i den konkrete sag. Hvis en højesteretsdommer er forhindret i at deltage i rigsretssagen mod Inger Støjberg, er konsekvensen, at den af de folketingsvalgte dommere, som er valgt sidst, tillige udtræder (der skal som nævnt være et lige antal højesteretsdommere og folketingsvalgte dommere).

Hvis et folketingsvalgt medlem af Rigsretten er forhindret i at deltage i rigsretssagen på grund af lovligt forfald eller inhabilitet, gælder der noget andet. I så fald indtræder nemlig medlemmets 1. stedfortræder eller – hvis 1. stedfortræder også er forhindret – 2. stedfortræder. Kun hvis også 2. stedfortræder er forhindret, fratræder den anciennitetsmæssigt yngste højesteretsdommer. Der henvises i øvrigt sidste afsnit under pkt. 2.

4) Er der en mindstegrænse for antallet af medvirkende rigsretsdommere?

Rigsretten kan i intet tilfælde fungere med færre end 18 dommere (9 højesteretsdommere og 9 folketingsvalgte dommere).

12. februar 2021

Thomas Rørdam